

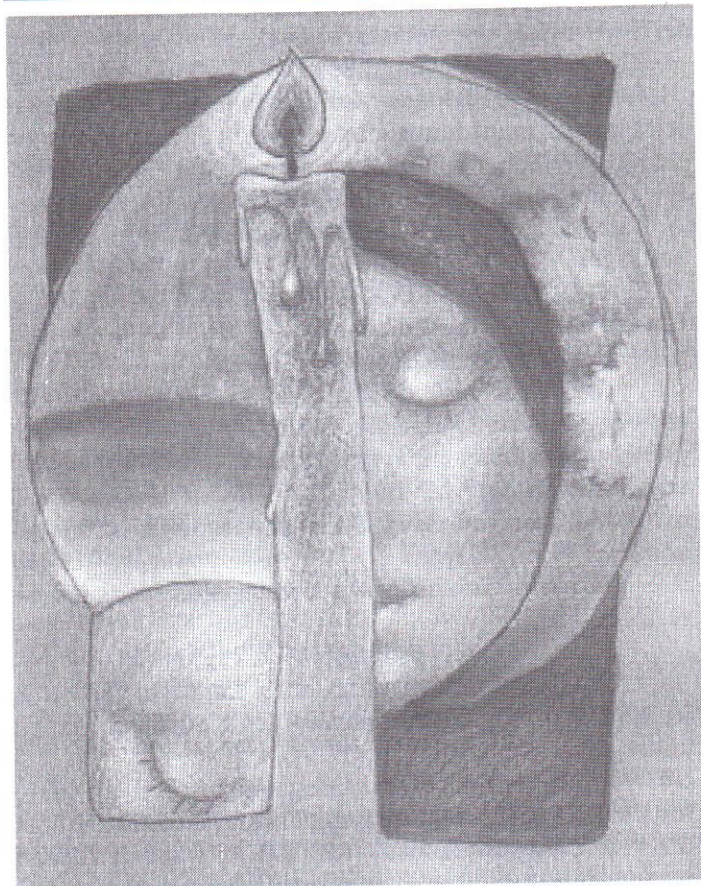
LÖVÉTEI KIÁLTÓ

IX. évfolyam, 2. szám

Ára : 1 lej

2008. FEBRUÁR

A területalapú támogatásokról

Új fejlemények láttak napvilágot a támogatásokkal kapcsolatban. Ezek egy része nagyon jó hír, a másik része kevésbé. A jó az, hogy közeledik a kifizetések elkezdésének időpontja, amit sajnos pontosan a Kifizető Ügynökség (APIA) munkatársai sem tudtak megmondani. Egyelőre folynak az ellenőrzések, immáron sokadik alkalommal, de nagy valószínűséggel február közepére ezt be is fogják fejezni. Annyi biztos, hogy mindaddig, amíg az ellenőrzések folynak, nem számíthatunk pénzre. Egyes vélemények szerint nem véletlen, hogy ennyi ellenőrzés van, főleg a székely megyékben. Nagyon sok pénzről van szó, és a Kifizető Ügynökség igazgatónöje, Kerekes Melinda szerint komoly próbálkozások vannak Bukarest részéről arra, hogy minél több gazda "elessen" az őt jogosan megillető összegektől. A másik probléma az, hogy március elsejétől ismét lehet igényelni a támogatást, és biztos, hogy addig egyetlen gazda sem fogja igényelni, amíg az előzőt ki nem fizetik.

Kányádi Sándor: Télutó

Enged a Küküllő:
helyen-helyen kásás,
jégtörő csákányát
próbálgatja Mátyás.

Legelőbb a gáton
mélyeszi a jégbe,
pillogatva buggyan
ki a víz a fényre.

Bajszot pödörint egy
tavalyi fűszálból,
óvatos egéreként
lesurran a gátról.

Előbb cincogatva,
aztán kacarászva,
zendít a Küküllő
csengő csobogásra.

"Húshagyó, húshagyó, a lányokat itt hagyó"

Ha röviden kellene összefoglalni a farsangi mulatóságokat, akkor ide talál egy néni elmondása: a török uradalom alatt a szultán elküldte egy emberét, hogy nézze meg, mit csinálnak a székelyek, aki ezzel a válasszal tért vissza: "Azok olyan emberek, hogy minden kettő összeölelkezik, szökdösnek, énekelnek, kurjongatnak több napon át, aztán egy reggel valamit tesznek a fejükre (hamut hamvazószerdán), és attól úgy megcsendesednek, hogy tovább egy szó sincs."

Lezárult az 50 évesek találkozója a kortársbálok sora, majd következett a farsangzárás a régi hagyomány szerint. El lehet mondani, hogy az idén tényleg "kurta" volt a farsangi időszak. Kövércsütörtökön ez előtt a "próbatánc" volt, amely ingyenes volt, ekkor egyeztek meg a legénybírók a zenészek béréről, és a zenészek is bemutatkoztak a fiatalság előtt. A három falurészből - Alszeg, Felszeg, Középszeg - 2-2 legénybíróvá választottak, olyanokat, akikre hallgatnak a fiatalok, és ők szervezték a bálakat a faluban. Általában katonaviselt legények voltak. Nekik segítettek a "kopók", akiket a 16 évesek közül választottak, ugyancsak 2-2 a három falurészből. Feladatuk a lámpagyújtás, sepregetés, teremlocsolás vagy ide-oda küldözgetés volt. Újabban kövércsütörtökön van a maszkabál, amelyre az idén közel 40-en öltöztek maskurába, és a díjazás helyett jutalomkirándulásban részesülnek a részt vevő maszkák. Ezelőtt egész farsangra fogadták a zenészeket, ezt is próbáljuk betartani, így minden bált a szentegyházi Megaton zenekar zenélt.

folytatás a 4. oldalon

Jegyzőkönyv

a 2007. február 12-én tartott tanácsgyűlésről

A gyűlésen jelen van 12 testületi tag.

A gyűlés napirendi pontjait Török Sándor gyűlésvezető elnök ismertette az alábbiak szerint:

- az előző évek költségvetéséből származó forgóalap felhasználásának jóváhagyása,
- a 2008-as évi költségvetés jóváhagyása,
- kérések és más problémák, javaslatok megvitatása.

A napirendi pontok elfogadása után sor került azok ismertetésére és megvitatására.

1.) Az első napirendi pont keretén belül a polgármester ismerteti az előterjesztést és a határozatjavaslatot az előző évek költségvetéséből származó forgóalap felhasználásának jóváhagyására vonatkozóan.

A 2007-es, valamint az előző évek költségvetésének végrehajtása során megmaradt összeget fel lehet használni esetleges kölcsönök törlesztésére, kamatok kifizetésére, vagy pedig forgóalapként kezelődik, amelyet fel lehet használni beruházási munkálatok finanszírozására.

A 43.565,37 lej forgóalap az alábbiakra volt javasolva:

- "Lövete község csatornázása és derítőállomás" - beruházási munkálatok pályázati önrésze - 270.565,37 lej,
- tűzoltókocsi vásárlása - 80.000,00 lej,
- kultúrotthon javítása, és központi fűtés beszerelése - 70.000,00 lej,
- az egészségügyi és fogászati rendelőhöz sterilizátor vásárlása - 15.000,00 lej.

A fenti javaslat ismertetése és megvitatása után kérdések és más javaslatok hangzottak el.

A polgármester elmondja, hogy lehetséges, a sterilizátor vásárlására betervezett összeg nem lesz elégséges, ezért az a döntés született, hogy a sterilizátor vásárlására tervezett összeg legyen 20.000,00 lej, és a kultúrotthonhoz tervezett összeg csökken 5.000 lejjel, tehát 65.000 lej marad. A határozatjavaslatot - a fenti módosításokat figyelembe véve - 11 igen és 1 tartózkodó szavazattal jóváhagyták.

2.) A második napirendi pont keretén belül a polgármester ismerteti az előterjesztést a 2008-as évi költségvetés jóváhagyására vonatkozóan az alábbiak szerint:

A 388/2007-es költségvetési törvény, az 1/2008 és 10/2008-as számú megyei tanács által hozott határozatok alapján, illetve a helyi tanács 27, 28/2007 számú határozatai alapján Lövete község a 2008-as évre a következő jövedelmi forrásokkal rendelkezik:

- saját jövedelem: 779.500 lej,
 - a megyei tanács és a megyei közpénzügyek által viszszaosztott összegek: 1.693.000 lej,
 - pályázati programok támogatása : 1.623.500 lej.
- Összesen: 4.096.000 lej.

Ezen jövedelmi források függvényében a következő költségek eszkozlését javaslom a 2008-as évre:

1. Helyi Polgármesteri Hivatal működése: 531.000 lej, amelyből személyi költség 417.000 lej, a hivatal működéséhez szükséges anyagi költség 114.000 lej.
2. Öregothonba utalt személyek ellátási költségeihez való hozzájárulás: 8.400 lej.
3. Tűzoltóság: 1.000 lej, fogyóanyagok.

4. Éjjeliőrség: 25.800 lej, amelyből 24.000 lej személyi, 1.800 lej anyagi költség.

5. Tanügy: 1.055.450 lej, amelyből 880.000 lej személyi, 96.790 lej anyagi költség, 1.260 lej ösztöndíjak és 77.400 lej folyó javítás a pósfalusi iskolánál.

6. Könyvtár: 68.400 lej, amelyből 17.000 lej személyi, 51.400 lej anyagi költség (amelybe beletartozik a 40.000 lejes javítási munkálatok értéke).

7. Kultúrotthon: 42.200 lej, amelyből 26.000 lej személyi, 16.200 lej anyagi költség.

8. Tájház: 2.000 lej - működéshez szükséges anyagi költségek.

9. Sport és ifjúság: Sportegyesület - 10.000 lej, Kákvirág Egyesület - 8.000 lej - támogatás.

10. Egyház anyagi támogatása: 30.000 lej.

11. Helyi újság (3.000 lej), Órangyal Program (1.000 lej), Falusi Vendégfogadók Egyesületének támogatása (3.000 lej), falunapunk megszervezése (6.000 lej), összesen 13.000 lej.

12. Mozgássérült személyek gondozóinak személyi költsége: 173.000 lej.

13. Szociális támogatások gyerekek és családok részére: 21.550 lej.

14. Szociális segély és fűtéspótlék: 335.000 lej.

15. Szociális konyha működtetési költségei: 128.100 lej, amelyből 46.500 lej személyi, és 81.600 lej anyagi költségek.

16. A megyei CARITAS támogatása: 40.000 lej, valamint sürgősségi segélyekre szánt összegek: 6.000 lej.

17. Községgazdálkodás: - 18.500 lej - ivóvízhálózat modernizálása (577/1998-as számú kormányhatározat értelmében),

- 51.000 lej - a közvilágítás költségeinek biztosítása,
- 29.000 lej - hidak építése (3 darab)
- 10.000 lej - belső javítási munkálatok a teleházban,
- 20.000 lej - egészségügyi rendelők folyó javítása,
- 10.000 lej - a kirulysarki iskolatábor épületének javítása.

18. Csatornázási munkálatok a 2008-as évre: 1.285.000 lej.

19. Utak karbantartása: 171.600 lej, amelyből 41.000 lej személyi költség, és 130.600 lej anyagi költség.

20. Tartalékalap: 2.000 lej.

Összesen: 4.096.000 lej.

A 28/2007-es helyi határozat alapján megszabott speciális illetékek egész évi összege 19.500 lej, ugyanakkor az év végén megmaradt 11.500 lej, összesen 31.000 lej képezi a 2008-as év költségvetését a helyi speciális illetékek terén, amely összeg úgy jövedelem, mint költség szinten a meghatározott célra használható.

A piacilleték és az erdők utáni jövedelmek a 2007-es év végén megmaradt, illetve a 2008-as évre tervezett összegből tevődnek össze, ami 5.000 lejes költségvetést jelent.

Jegyzőkönyv...

folytatás a 2. oldalról

Az ismertetés után javaslatok hangzottak el:

- A pósfalusi iskola javításával egyidőben az iskola mellett levő autóbusz-megálló lebojtása és egy, a mai feltételeknek megfelelő megálló létrehozása szükséges lenne.
- Az egyház támogatására szánt összeget, ha lehetne, megemelni, ha nem, akkor a tervezett 30.000 lejt célirányosan adni, 10.000 lejt az egyházi iskola javítására, 20.000 lejt pedig a temető bekerítésére, és vállalódjon fel, hogy gépi munkával besegítődik a munkálatok kivitelezésébe.
- Az egészségügyi rendelő folyó javítására betervezett összeget 10.000 lejjel csökkenteni, és ezzel megemelni az egyház támogatását. A javaslattal nem értettek egyet.

A fentieket megvitatta, valamint a javaslatokat is meghallgatva a 2008-as év költségvetési tervezetét a javasolt formában 12 igen szavazattal megszavazták.

3.) A harmadik napirendi pont keretén belül ismertetve volt Lázár Béla kultúrigazgató kérése, amelyben kéri, hogy a testület hozzon döntést abban, hogy az alkalmi árusok árulhatnak-e a kultúrotthonban, mivel elég gyakran jönnek idegen alkalmi árusok, akik a kultúrotthonban szeretnének árulni, és, ha megengedhető az árulás, akkor mennyi díjat fizessenek. A kérés megvitatása után a testület azt a döntést hozta, hogy nem megengedhető, nem értenek egyet azzal, hogy a kultúrotthonban áruljanak. Áruljanak a piacon vagy az autójukból.

A területalapú támogatásokról

folytatás az 1. oldalról

Természetesen addig az iroda sem fog ügyfeleket fogadni. Jó hír továbbá az, hogy az idén a támogatások értéke növekedni fog, ezzel arányosan növekedni fog az ellenőrzések száma is. Lövéten is voltak ellenőrzések, de csak minimális hibát találtak az ellenőrzött személyeknél. Sok gondunk volt a szomszédos szentegyházi gazdákkal, mert olyan területeket kértek meg, amelyek nem őket illették, főleg a lázi, sólyomkőháti és kékvízi részeken. De ezek is sikeresen tisztázva voltak december hónap folyamán. Amit feltétlenül tennünk kell: minden gazda tegye rendbe a CEC-nél a számláját. Ez annyit jelent, hogy a szentegyházi irodánál mindenki nézesse meg a bankkártyáját, hogy tudja-e fogadni a kiutalt összeget.

Akárcsak a tavaly, az idén is kapnak támogatást a tehéntartó gazdák, a pontos feltételek még nem ismertek, de minden olyan információt, amit a lövétei gazdáknak tudniuk kell, közölni fogunk.

Összegezve: annyi megállapítható, hogy nagyon látszik a hazai támogatási rendszeren az, hogy a tavalyi év volt az első. Egyrészt minden nagyon lassan haladt, sok volt a változtatás a kérések kitöltésekor, lassan haladtak az ellenőrzések, sokszor felsőbb szintekről próbálták akadályozni az akadálymentes ügyvitelt.

A Kifizető Ügynökség munkatársai szerint hamarosan elkezdődnek a kifizetések. Addig nem tudunk mást tenni, mint várni arra, hogy felsőbb szinteken is tegyék rendbe azokat a dolgokat, amik miatt a székely gazda nem jut hozzá a jól megérdemelt pénzéhez.

Török Sándor

András Szilveszter kérését, amelyben kéri a megállapított bérleti díj újratárgyalását, mivel a tavaly évi bérhoz viszonyítva nagyon megemelkedett, a jelen levő testületi tagok megvitaták, és azt a döntést hozták, hogy a bérleti díj a 48/2007-es számú határozatban megállapított összeg maradt. A tavaly évben mint kezdő vállalkozó kedvezményt kapott.

A Barnabás Alapítvány kérését, amelyben adótörlesztést kér, a testület jóváhagyta.

A polgármester ismerteteti, hogy február 22 -én sor kerül a fogászati rendelő avatására, amelyre szeretettel meghívja a testületi tagokat.

A község honlapjával kapcsolatos megbeszélések megkezdődtek, és hamarosan újra össze kellene gyűlni, hogy megegyezéseket és döntéseket lehessen hozni.

A megvásárolt belsőség és annak környékének (tájház, játszótér) kialakítása és rendbetétele érdekében szükséges lenne, hogy helyszínen megnézni és megállapítani, hogy milyen munkálatok elvégzése szükséges, és ebben kéri a testületi tagok segítségét.

Maglód testvértelepülés meghívta a község képviselőit a február 15-én tartandó böllér napokra.

Több téma nem lévén a gyűlés munkálatát bezárták.

Lövéte, 2008. február 12.

Gyűlésvezető elnök,
Török Sándor

Jegyző,
Miklós Ida

munkamegosztás a maglódi disznótoron

Húshagyó, húshagyó...

folytatás az 1. oldalról

Következett a nősemerbál. Hála Istennek olyan sokan voltak, hogy a népház kicsinek bizonyult, de, ahogy a mondás tartja - sok jó ember kicsi helyt is elfér -, jól mulattak a résztvevők, akik közül 50-en székel népviseletbe öltöztek.

Ezelőtt ezt az egy bált a "rezesbanda" zenélte azért, hogy segítsék őket is. Régen minden bál délután 2-3 órakor kezdődött, majd 8 óra körül félbeszakították, aki akart, hazament vacsorázni, a zenészeket valamelyik legénybíró látta vendégül. Volt, aki hamar elrendezte az állatok etetését, majd igyekeztek vissza a bálba reggelig, ahogy a virtuosos székel legények mondták: "amíg a kakas ki nem megy a ganéra, nem megyünk haza".

Húshagyó vasárnap a fiatalok bálja volt, akik közül 80-an öltözték magukra a székel népviseletet. Gyönyörű volt nézni fiataljainkat, akik teljesen megtöltötték a népházat, és szépen mulattak a reggeli kasszóig. Ezelőtt hétfőn is bál volt, majd következett húshagyókedd.

A harmincas években húshagyókedden reggel 8-9 órakor varrták a bokkrétát a leányok (aranypilis bokkrétát vagy gyöngyös bokkrétát). Volt olyan leány is, aki szégyellte felvarrni a bokkrétát, és megkérte a barátnőjét, hogy varrja fel. Olyan is volt, hogy a legény nem fogadta el a bokkrétát. Arra is emlékeznek időseink, hogy volt olyan legény is, akinek két bokkrétája volt, egy a kalapban, egy a lajbin vagy az ujjason. Azok a legények, akiknek nem volt szeretőjük, tréfából ők maguk tették bokkrétát, amelyik töröbúzakóró virága, bábakalács (alacsony növésű fehér csokros virág, amely felett a kasza is elsuhan) vagy valamilyen száraz virág volt. A felvonuláson elől ment a cigányzene a fiatalsággal, majd a rezesbanda a nősemerbál és idősekkel.

Elmondhatjuk, az idén is hosszú volt a felvonulók sora, hiszen csak a székelruhások 110 körül voltak.

A piachidon felvarrták (feltűzték) a bokkrétát, és úgy mentek zeneszóval hálát adni a jó Istennek a lövétei Kisboldogasszony templomba. A hálaadó szentmise után bevonult a nép a plébánia udvarára, majd a polgármesteri hivatal udvarára, ahol kaláccsal, pánkóval, itallal kínálták az egybegyűlteket, aztán néhány tánc a hidakon, és visszatértek a népházba, hogy éjjel 12-ig mulassanak. Ilyen sokan még nem voltak a húshagyókeddi bálban, gondolom, a vakáció is közrejátszott.

Ezen a bálon a fiatalok közül újra megválasztották egy évre a legénybírókat, akiknek tánc - verbunkkal - kellett bizonyítaniuk a fiatalok előtt, hogy rátermettek erre a feladatra.

Éjjel 12 órakor elénekeltük a székel himnuszt (réggen még énekelték a "Hajnalcsillag szépen ragyog" nótát), és így befejeződött a farsangi mulatságok hosszú sora.

Hamvazószerdán hála Istennek mind a két misén sokan voltak, hiszen beállott a nagyböjti szent idő, amikor minden embernek saját magába kell néznie, így készülve a legnagyobb ünnepre, amikor Jézus életét adta megváltásunkért. A víg farsangi köszöntések-énekek után a nagyböjti énekek szomorúságot fejeznek ki: A keresztnek szent tövében; Van egy jó hely, oda megyek; Magasan áll a Golgota ormán; Sírod szélén állok Megváltó Istenem; Vágott vessző a kezében, fején töviskoszorú.

Menjünk minél többet a templomba, mondta István pap bácsi, hogy életünkben minél többet halljuk az intő szót: "Emlékezzél meg ember, porból lettél, és porrá válsz." Mert halálunkkor, amikor testünket a sírba helyezik, utoljára fogják mondani.

Hálát adva a jó Istennek, megköszönöm mindenkinek, akik segítettek széppé-felejtethetlenné tenni a 2008-as farsangot, és kérem további segítségüket, hogy közösen felidézzük őseink szokásait, és, amit lehet, átadjuk fiataljainknak, hogy a székelruha színe egyre szebben ragyogjon, és minél többen öltsük magunkra, büszkén hordva, ahogy őseink tették.

Lázár Béla

15 év a néptánc szolgálatában

"...dacolva az anyaországi csábító ajánlatokkal, itthon, Erdélyben szolgálja nemzetét, igaz magyar emberként, nap mint nap örömmel hoz áldozatot az erdélyi közművelődés oltárára." -olvashatjuk a lövétei Gábos Endrét méltató egyik írásban. A Hargita Nemzeti Székely Népi Együttes táncosával a január 27-i lövétei vendégszereplésük alkalmából beszélgettem.

- Tudatosan készültél erre a pályára, vagy a véletlennek köszönhető, hogy az együttes tagjává váltál?

Nem hiszek a véletlenekben. Abban hiszek, hogy kinek hova el kell jutnia, azt az élet elejébe hozza, oda fog eljutni. Legalább 4-5 éve táncoltam az együttesnél, amikor rájöttem, hogy igazi indítást honnan kaptam. Édesanyám mindig azt mondta gyerekkoromban: fiam, úgy tanulj meg táncolni, hogy a leányok ne féljenek, amikor a bálban fel akarod kérni őket, hanem annyira tudj, hogy öröm legyen nekik a tánc. Én akkor persze nem éreztem, hogy ezzel bennem elindított valamit. El kellett telnie annak a 4-5 évnek.

- Volt-e valamilyen szerepe a döntésben annak, hogy a Lövétei Táncsoport révén korábban már beleköszölnél a mostani életformába?

Természetesen volt, felkészülési időt jelentett. Korábban tagja voltam az iskolai, később egy szeredai amatőr csoportnak. Amikor úgy éreztem, hogy ez a csoport nem nyújt eleget, és többet szerettem volna tanulni, megláttam egy plakátot, amelyen a Hargita Együttes felvételt hirdetett. Csak az volt a bökkenő, hogy a hirdetés egy hónappal korábbi volt. Ennek ellenére azt mondtam magamnak, nem bánom, megpróbálok. A Taps tér közepén megfordultam, s bementem az együtteshez. Egy hét próbaidő után, 1993 februárjában alkalmaztak, azóta itt vagyok.

- Az ősz óta nem az egyetlen lövétei táncos vagy az együttesnél.

Péter Tünde a másik lövétei. Ő a Kákvirágban táncolt előzőleg. Egyébként az utóbbi időben egyre gyakrabban lehet lövétei nevekkel találkozni a néptánc körül. Mint például a Fazakas testvéreivel.

- Más táncműfajokkal ellentétben a néptánc kapcsán ritkán hallani a "profi táncos" jelzőt, helyette a "hivatásos táncos" megnevezés használatos. Miben áll a különbség?

A profi szót sok mindenre használják manapság, igazából esetünkben azt jelentené, hogy fizetett. A hivatásos szó sokkal szebb, és többet mond. Egy életformára utal, ami a hagyományok őrzését és átadását tekinti céljának, gyűjtéssel, tanítással és kutatással jár együtt. Úgy is mondhatnám, hogy próbáljuk megmenteni azt, amit a globalizáció hatására el akarnak felejteni, és amiről azt hiszik, hogy idejét múlt, és már nem kell.

- A tánc mellett tehát tanítasz is, de láthattunk téged énekesként is színpadon, és tudom, hogy vannak koreográfiáid is. Mindezek mellett a táncosok munkáját irányító tánckarvezető is voltál.

Jelenleg is tánckarvezető vagyok, egy év kiesésem volt. Énekes, szöveges szerepeket az utóbbi 10 év műsoraiban kaptam. Idáig két koreográfiát készítettem az együttesnek, egy vajdaszentiványit és egy pálnakit. Ugyanakkor van egy farsanggal kapcsolatos is, de ez még pult alatt van, most visszük bemutatóra, Pestre.

- Azt mondják, hogy a gyümölcsfaoltáshoz is értesz, és taníthatnád akár egyetlen is.

Láthattak valakik a kertészeti egyetemről, de nem olyan nagy a tudásom. Édesapámat és még néhány embert kérdeztem erről, olvastam szakkönyveket is. Valamelyik évben ültettünk egy rend csemetét az András Alapítvánnyal, és most az igazgató azt akarja, hogy tanítsak faoltást és metszést gyerekeknek.

Sokat tudtak őseink, és nem álltak sorba mindenért Merkurok és Metrok előtt. Még eljöhet az idő, amikor ezek bebuknak, és jól jön majd az efféle tudás a fiataloknak. Most azonban sok a panaszkodás, azt mondják, nem lehet megélni. Mai nyelvezetre lefordítva ez azt jelenti, hogy nem lehet meggazdagodni. El kell dönteni, hogy gazdagodni akarunk, vagy élni, mert nem minden a gazdagságon múlik

- Mennyiben erősített meg elkötelezettségében a 2004-ben népművelői tevékenységédért is neked ítélte EMKE-díj?

Sosem gondoltam arra, hogy ezért valaha díjat kapok. Az idők folyamán megszállottja lettem a hivatásomnak, élvezetből, majd elvből tettem mindezt, és nem arra vártam, hogy egy országos szervezet felfigyeljen erre.

- Egyébként hogy ízlik a szalonna, amikor ennek fogyasztása egy műsor koreográfiájának része, mint például a Góbé virtus esetén?

Nagyon jól, mert egyébként ritkán eszem. A velem szemben ülő zenészek is mindig kívánják. Mondták, hogy a következő előadásokra ők is hoznak magukkal, és, amíg én beszélek, ehetnek ők is.

- A legutóbbi találkozásunkkor jegygyűrű volt az ujjadon. Mint házassulandót Lövétén mikor hirdettetek először?

A magyarság körében az a szokás, hogy, ha a lány falujában esküszik, akkor ott is hirdetnek, esetünkben egy észak-mezőségi kicsi faluban, Vicén. Azt, hogy Lövétén ki kell-e hirdessenek, nem tudom, de ki fogunk tűzni egy dátumot.

-Sok sikert kívánok az életben és a színpadon egyaránt!

Egészségünk

Mi a teendő fejsérülés esetén ?

A gyerekek gyakran beverik a fejüket. Az esetek többségében néhány perccel a baleset után abbahagyják a sírást, és újból játszani kezdenek. Az erősebb ütést fejfájás és duzzanat kíséri. Ha a bőr is felreped, még egy apró seb is ijesztően vérezhet. Amikor a sérülésnek nincs külső jele, a gyermek többnyire csak kisebb fejfájásra panaszkodik. Ha azonban elveszíti az eszméletét, szédül, vagy elkábul, és hány, agyrázkódásra kell gyanakodni. Néha az agyrázkódás tünetei csak órák múlva jelentkeznek.

Eszméletlenséggel, szédüléssel vagy hányással járó fejsérülés mindig súlyos állapot. Ha a fejet ért ütést követően a gyermek füléből vagy orrából véres vagy sárgás váladék szivárog, a jelek vészhelyzetre, koponyaalapi törésre utalnak.

Mindenfajta koponyatörés és nyílt seb esetén agykárosodás veszélyével kell számolni.

Mi a teendő?

1. Ha a gyerek a fejét beütötte, figyeljük meg, nem mutatkoznak-e a fentebb említett tünetek. Ha enyhe fejfájáson vagy felületes horzsoláson kívül bármi más rendelleneséget észlelünk, vigyünk a gyermeket a legközelebbi kórházba!

2. Ha élénknek és egészségesnek tűnik, fektessük le pihenni, és közben figyeljük. Tegyük a duzzanatra hideg vizes borogatást.

3. Ha a seb vérzik, szorítsunk rá tiszta ruhát vagy zsebkendőt, míg a vérzés el nem áll. Ha a seb kicsi, mossuk le tiszta vízzel. Kössük be steril gézzel, és vigyük a gyermeket a legközelebbi rendelőbe vagy kórházba, hogy néhány öltéssel összevarrják.

4. Ha a füléből vagy az orrából váladék szivárog, ne próbáljuk elállítani, tegyük egy tiszta törülközőt rá, és minél gyorsabban vigyük a kórházba.

Tünetek:

- fejfájás,
- kábultság, szédülés,
- aluszékonyság,
- átmeneti eszméletlenség,
- ingerlékenység,
- hányás,
- vér vagy sárgás folyadék szivárgása az orrból vagy a füléből.

Mikor forduljunk orvoshoz ?

Hívjunk mentőt, vagy vigyük a gyermeket a legközelebbi rendelőbe vagy kórházba, ha:

- bármilyen rövid időre elveszíti az eszméletét,
- erős fejfájásra panaszkodik,
- hány,
- füléből vagy orrából váladék szivárog,
- a sebet össze kell varrni,
- még órákkal a fejsérülés után is nyugtalanító a gyermek, sápadt, túl csendes, nem kíván enni.

Miklós Emilia

Pedagógiai lexikon

Korai tanulás?

A szakembereket régóta foglalkoztatja, hogy mikor lehet a gyermekeket rendszeres tanulásra "befogni". Schaefer és Bayley például a 60-as években azt a megállapítást teszi, hogy a gyermekek 4 éves korban elérik az egyáltalán elérhető értelmi színvonalnak 50 százalékát, majd 8 éves korukra 80%-át. Felmerült a kérdés, hogy nem kellene-e sokkal korábban tanítani, és intenzívebben, mint addig szokásos volt. Így már az 1970-es években bekövetkezett az óvodák iskolásítása (az NSZK-ban, az AEÁ-ban). A tanulást, mint tisztán kognitív emlékezeti teljesítményt fogják fel, míg a spontán, mozgásos, utánzásos játékokban megvalósuló gyakorlati tanulást (melyre a hagyományos óvoda épül) elhanyagolják. Az intenzív korai tanulás következménye az lett, hogy megnőtt a szorongásos, frusztrációtól gyötört, hisztériás reakciókat mutató, kimerült gyermekek száma a gyermekorvosi rendelőkben. Végül is el kellett ismerniük, hogy a várt eredmény nem következett be. A kísérlet vezetői belátták, hogy a legfőbb beszédminta az anya, és a gyermek legeredményesebb fejlesztésének útja az érzelmi nevelésen, a játékos kreativitáson, a szociális szituációkon, tevékenységeken keresztül vezet. Azt is észrevehették, hogy az iskolaérettség ideje nem a betöltött 6 éves kor, hanem sokkal inkább a 7-8 éves kor. A kisgyermek az kisgyermek fizikai és pszichikai szem-

pontból, míg 7-8 éves korban alakváltás, szellemi és fizikai fejlődés áll elő. Ez nem azt jelenti, hogy a 7-8 éves gyermeket óvodában kell tartani, hanem azt, hogy az első és második osztálynak kellene óvodaszerűbbé válnia, s figyelembe kellene venni az egyéni eltéréseket, és módot találni a spontán érlelődésre is.

A korai tanulás csak látszólag vezet jó eredményre, később elfelejtődik, visszaesés következik be, több kárt okoz, mint előnyt. Ez nemcsak Vekerdy Tamás álláspontja, hanem más gyakorló pszichológus is ezt állítja.

A kisgyermek figyelme élénk, de könnyen elterelhető, csak 7-8 éves korára lesz stabil. Nincs meg a magatartásbeli érettsége, nem tud és nem is kell tudnia monoton munkát végeznie. Agyának oxigénhiányos levegővel való telítődése a felnőtté, s ezt csak a szabad levegőn való mozgással tudja elérni. Kisgyerekes az alvási igénye is. A hetedik évre a finom mozgások is fejlődnek, ami a problémátlan írás elsajátításához szükséges. A szándékos figyelem kialakulásával a kortikális fejlődés következtében a gyermek meg akar tudni dolgokat a világról. Iskolás életének kezdetén utánozva tanul meg olvasni, számolni. Ugyanígy sajátít el magatartásformákat is. Ha kívárujuk a megfelelő fejlődési fokot, a gyermekek sikeresebben birkóznak meg az iskolai elvárásokkal.

András Magdolna óvónő

Iskolai hírek

Iskolánk tanulói részt vettek a körzeti tantárgyversenyeken:

Biológiából Fazakas Aletta VII. A osztályos tanuló dicséretben részesült.

A matematika versenyen a hatodik osztályos Lázár Réka első helyezést ért el, így megmutathatja tudását a megyei versenyen is. Mag István VI. osztályos tanuló dicséretben részesült, és az V. B osztályos Tókos Dezső is.

2008. február 16-án megrendezték a Mikes Kelemen magyar nyelv és irodalom tantárgyverseny megyei szakaszát, ahol iskolánkat két tanuló képviselte: Lukács Abigél-Boglárka (V. A oszt.) és Mag István (VI. oszt.). Mindketten megállták helyüket ezen a megmérettetésen, ügyesek voltak. Gratulálunk nekik!

Iskolánk néhány diákjától megkérdeztük, hogy mi a véleményük

az idei maszkabálról:

"Már alig vártam, hogy elkezdődjön a farsang, hogy elmehessek a maszkabálba. Én rendőrnek voltam öltözve. Az osztálytársaim közül Robi és Csilla indiánpár, Imi bohóc, Enikő cigánylány volt. Sajnos a többiek nem öltöztek be, de remélem, hogy jövőben többen fognak beöltözni maszkáknak. Nekem jól telt az idei maszkabál."

András Edit III. A.

"Sok érdekes álarc volt az idei maszkabálban. A kisebb osztályosokkal kezdték a bevonulást, és aztán a legidősebbek, vagyis a nyolcadikosok következtek, akik eléggé kevesen voltak. Ezért szinte mindenkit meg tudtak jutalmazni. Az ötletesebb és humoros jelmezeket még különdíjjal is jutalmazták. Minden évben újabb és újabb ötletekkel állnak elő a kisebb és nagyobb diákok egyaránt. Jó, hogy minden évben megrendezik a maszkabált, és nem hagyják elveszni ezt a hagyományt. És ebből az élményből nem lehet kinőni."

VIII. B osztályos lányok

"Bál, bál, maszkabál"

Az idén is, mint minden évben, nagy izgalommal, feszült várakozással készültek az óvodások a maszkabálra. Volt olyan gyerek is, aki napról napra változtatta, hogy mi is lesz ő a maszkabálban. Fantáziájuknak csak a szülők alkotóképessége és időbeosztása szabott határt. Ezúton is minden köszönet nekik, hogy

évről évre lankadatlan hozzáállással segítik gyermekeiket. A színpadon felvonultak

a mesevilág kedvelt alakjai és a televízióban látott rajzfilmfigurák. A gyerekeken végigsöprő járvány ellenére szép számban megjelentek, és nagyon jól érezték magukat. Sokat táncoltak, és vígan mulatoztak. Minden

gyereket kis csomagocskával jutalmaztunk, habár az idén nem bővelkedtünk szponzorokban.

Megpróbáltuk egy kis aprósággal buzdítani a "szereplésre". Nem győztük hangsúlyozni e rendezvény közösségformáló erejét és azt, hogy egy életre szóló élmény. Sajnáljuk azokat, akik megfosztják gyermekeiket ettől.

Egyed Tünde óvónő

Hogy mit jelent diákjainknak a böjt? Íme:

"Nekünk, a VII. A osztálynak azt jelenti a böjt, hogy lemondunk dolgokról, amiket nagyon szeretünk. Lemondunk például a bulizásról, többet járunk misére, többet imádkozunk. Akik sokat gépeznek, lemondanak erről, és lemondunk azokról az ételekről és édeségekről, amiket nagyon szeretünk. Betartjuk a pénteki hústiltalmat."

Régi arcok sárgult fényképeken

1951-52-ben Brassóban szolgáló lövéteiek.
Köszönet Blagu (szül. András) Irmának a beküldött képért.

ANYAKÖNYVI HÍREK 2008. január

-Születések száma: 5
MAG DÁVID
SILYE AJTONY
TÖRÖK NOÉMI
KOLOZSI ORSOLYA
ANDRÁS ISTVÁN

-Őszinte részvétünket fejezzük ki a januárban elhunyt lakosok hozzátartozóinak:

ANDRÁS MARGIT
FAZAKAS ILONA
MÁRTON ROZÁLIA
MIHÁLY JÓZSEF
MÁTÉ ROZÁLIA

D O K U M E N T U M

Lövétei diákok
a székelyudvar-
helyi Róm. Kat.
Gimnáziumban

Az Album
Gymnassi
Udvarhelyi-
ensis alapján
összeállította:
Mihály János

1730
Ferenczi János, 19 éves
1736
Gergelyfi János
1763
Mihályfi Ferenc, 18 éves
1816
Mártonfi András
Balázs Ferenc
1818
Lázár Márton
1831
Bálint István, 19 éves
Boldizsár Zachariás, 19 éves
György György, 18 éves
1842
Boldizsár József, 16 éves
1844
Boldizsár József, 18 éves
1846
Egyed Ferenc, 16 éves
Nagy János, 17 éves
1847
György Marton, 18 éves

Februári időjóslo mondókák

Dorottya szorítja, Febr.6.
Juliánna engedné, Febr.16.
De Zsuzsánna nem hagyja. Febr.19.

Ha Bálint napján száraz, hideg a levegő,
Bő termést hoz ránk az esztendő. Febr. 14.

Jégtörő Mátyás, ha jeget nem talál,
Akkor másnapra biztosan csinál. Febr. 24.

LÖVÉTEI KIÁLTÓ

Megjelenik havonta

Kiadja a LÖVÉTEI KIÁLTÓ EGYESÜLET

Főszerkesztő: Mihály János, titkár: András Kinga, tördelés és szerkesztés: Mag István, korrektúra: Lázár Emilia
Munkatársak: András Magdolna, András Zsolt, Györgylőrincz Ernő, Lázár Béla, Lázár Zoltán, Miklós Emilia,
Molnár Juliánna, Pál Erzsébet

Támogatók: Lövéte Közbirtokossága, Lövéte Község Helyi Tanácsa, Select Metleplast Kft.

A szerkesztőség elérhetősége: Lövéte Községi Könyvtár, tel.: 0266-220806, e-mail: loveteikialto@freemail.hu

Készült a ROTAPRINT nyomdájában; Szentgyháza, József Attila u. 3/b, tel.: 0266-247836